

MEDEDELINGEN.

V. W. G. „FALCO” OISTERWIJK.

1

FALCO NIEUWS verschijnt 4 keer per jaar.

Overname van artikelen is toegestaan.

(Onder bronvermelding)

Redactieadres :

Nico Hilgers , Bernard Vrienslaan 7.

Oisterwijk

Penningmeester :

Gerard van der Kaa,

van Rijkevorsellaan 17, Oisterwijk.

Postgiro : 3531190

R
D. A.

De
jacht
korre
aan
binne
die j
oorde
tal fa
door
kunst
kreg
werd

Ru

N

Het ziet er naar uit dat Falco-nieuws een steeds onregelmatiger verschijnend blad gaat worden. Van de oorspronkelijk beoogde vier keer per jaar komt in ieder geval weinig terecht. Hoe komt dat? Wel in de eerste plaats natuurlijk omdat de overige activiteiten van Falco alleen maar toenemen. Hier volgt zo het een en ander:

Het knotten van wilgen (in het najaar en 'winters vrijwel elke zaterdag!)

Medewerking verlenen aan het Midden-Brabantproject, dit is het zo volledig mogelijk in kaart brengen van de midden-brabantse broedvogelbevolking.

Nestkasten maken en hangen in de Oisterwijkse bossen i.v.m. een nestkast onderzoek (dus ook controleren en schoonmaken).

Nestgelegenheid creëren voor uilen in kerken en oude gebouwen, in samenwerking met R.W.G. "De Meierij".

Op grote schaal Amerikaanse vogelkiers ("bospest") verwijderen, "kleine hei" (vrij vogelreservaat) onderhouden, etc.

Bovendien zijn enkele leden bezig controleur vogelwet 1936 te worden. Anderen houden regelmatig contact met de Nederlandse vereniging tot bescherming van vogels, Natuurnonumenten, I.V.N., Stichting Brabants Landschap en andere Vogelwerkgroepen.

Dit is zo maar een greep uit het pakket van het steeds groeiende aantal activiteiten van Falco. Het wordt voor een ieder ook duidelijk dat vogelstudie noodzakelijk is om de activiteiten ook verantwoord te kunnen blijven uitvoeren.

Om dan ook nog een behoorlijk informatief blad te laten verschijnen (dat ook door diezelfde mensen gemaakt moet worden), dat wordt een moeilijke zaak. Vier keer per jaar is op dit moment geen haalbare kaart. Misschien in de toekomst? Daar heb ik alle vrouwen in. Zeker nu de samenwerking met o.a. De Meierij steeds beter op gang komt. Dat deze samenwerking in de toekomst tot de vorming van één vogelwerkgroep in middenbrabant moge leiden.

1976: een nieuw kruisbekkenjaar

3

De kruisbek (*Loxia curvirostra*) wordt dikwijls genoemd als het voorbeeld van een invasiegast. In de 20e eeuw zijn in Nederland van volgende jaren invasies bekend geworden:

1909-11, 1927, 1929, 1930, 1935, 1942, 1953, 1963, 1972-'74

Meestal worden in invasiejaren de eerste waarnemingen gemeld in juni, waarna de hoofdmacht arriveert in juli/augustus. Ook in de daarop volgende maanden worden vaak nog kruisbekken gezien, tot in maart/april van het volgende jaar. Aangezien de soort, behalve door zijn gespecialiseerde snavel en vreemde trekgedrag, ook opvalt omdat hij aan het eind van de winter broedt (februari tot april), is het niet zo verwonderlijk, dat enkele van de sinds 1900 gepubliceerde broedgevallen zijn vastgesteld in een jaar na een echte invasie.

Invasiejaar: Broedgeval:

1930	1931 Bilthoven (onbevestigd)
1942	1943 Bilthoven
-	1967 Hoge Veluwe en
	1967 Vlieland
1972-'74	1975 Bilthoven

Soms voltrekken de invasies zich niet op de hierboven omschreven manier. In 1962 en 1963 was er b.v. sprake van twee golven. In 1972 dateerden de meeste meldingen van juni/juli en september/december. In 1973 zijn waarnemingen gemeld uit maart en april en uit juli/augustus. In 1974 werden beduidend minder kruisbekken waargenomen, maar in februari 1975 werd een nieuw broedgeval vastgesteld te Bilthoven.

Incidentele waarnemingen uit niet-invasiejaren zijn ook bekend, in Brabant b.v. uit 1958, 1959 en 1960. Uit 1975 zijn er enkele ongedateerde waarnemingen uit Moergestel (med. A. van Lokven). Van 1976 zijn ons op dit ogenblik de volgende waarnemingen bekend uit de directe omgeving van Oisterwijk:

febr./mrt.	zingende exx. Blauwe Kei (R. Reijnen)
begin juni	div. waarnemingen Kampina (F.v.Erve e.a.)
15 juni	15 exx. Witven (L.Hilgers)
15 juni	ong. 10 exx. Diaconieven (L. Hilgers)
8 juli	1 mann. ex. Galgeven (V.Retel Helmrich)
10 augustus	ong. 8 exx. waaronder 1 juveniel Hoeveneseweg (L. Hilgers)

Daarnaast zijn er kruisbekken gezien in de Loonse en Drunense Duinen en in Oirschot. Ook uit andere delen van het land komen meldingen, b.v. Texel (half juli, A. van Lokven) en Leersum (juli, R. Reijnen).

Gezien het verloop dat de invasies in andere jaren hadden, ⁴ loont het de moeite de komende maanden speciaal op deze soort te letten. Het melden van eventuele waarnemingen aan de redactie wordt zeer op prijs gesteld. Wel graag een beetje nauwkeurig omschrijven, dus noteren: plaats, datum, tijd en zo mogelijk aantal mannetjes en vrouwtjes.

Loek Hilgers.

litt.:

A. Bos, broedgeval van kruisbek te Bilthoven. in: "de Braakbal, orgaan v. v.w.g. Utrecht, juli 1975.

C.N.A., Avifauna van Nederland, 1970

F. van Erve e.a., Avifauna van N. Brabant, 1967

J. Taapken, Veldwaarnemingen, in: "het Vogeljaar", 1972-'74

M. Tekke, Ornithologie van Nederland, in: Limosa, 1975

Staartmezen met witte koppen en anderhalf broedgeval

Op 26 mei 1976 hoorde ik, dat op het terrein van schoenfabriek van Bommel te Moergestel een staartmees met een volkomen witte kop broedde.

Nu is de systematiek van de staartmeze - *Aegithalos caudatus* tamelijk ingewikkeld. Zuid-europese vormen hebben een koptekening met brede zwarte wenkbrauwstrepen. De engelse vorm - *Ae. c. rosaceus* - is op de flanken en buik wat meer rose en heeft eveneens een wit met zwarte kop. De skandinavische vorm - *Ae. c. caudatus* - heeft een geheel witte onderzijde en een geheel witte kop. De nederlandse broedvogels behoren tot de vorm *Ae. c. europaeus* en vertonen een koptekening die varieert tussen de engelse en de noordelijke vormen. Hoewel ik tot op heden witkoppige staartmezen alleen gedurende de trek tijd waarnam (welke ik dan meestal aan de vorm *caudatus* toeschreef), blijkt uit het bovenstaande dat een in Nederland broedende staartmees met een witte kop niet zonder meer tot het ras *caudatus* gerekend hoeft te worden.

Niettemin namen mijn broer Niek, Ad van Lokven en ikzelf op zaterdag 29 mei om ong. 10 U. plaats in een schuiltentje bij het nest. Tot onze verrassing namen wij het volgende waar:

Het nest bevatte pas uitgekomen jongen, welke gevoerd werden door:

- één ex. met "normale" koptekening (= *europaeus*; misschien

het vrouwtje, de staart was op een typische manier verdraaid
mogelijk als gevolg van langdurig broeden)

- een ex. met een ring en eveneens "normale" koptekening
- en tenslotte een ex. met een geheel witte kop, dat bovendien over het geheel genomen een bleke indruk maakte en op de onderdelen geen rose vertoonde.

Doordat de vogels onderling zo makkelijk herkenbaar waren, merkten we bovendien op dat de "witte" veel vaker kwam voeren dan de andere twee. Deze laatste twee vormden klaarblijkelijk het echte ouderpaar. Ze bleven voortdurend bij elkaar en voederden meestal onmiddellijk na elkaar. Gemiddeld bleef het paartje ongeveer 2 tot 3 minuten weg tussen twee voederbeurten; in die tussentijd presteerde de witte het om tot soms wel drie keer toe het nest te bezoeken, hetzij met prooi, hetzij enkel om uitwerpselen te verwijderen. In ongeveer een kwartier kwam het "normale" paartje zes keer voederen (dat betekende voor de jongen dus 12 werkelijke voederbeurten), tegen ongeveer 13 of 14 keer bezoek van de "witte".

Al is het misschien onverstandig, toch wil ik me wel een keer wagen aan wat veronderstellingen rond dit geval. Het is n.l. opvallend dat, waarschijnlijk door het ongunstige weer in het voorjaar (aanhoudende wind uit N. richtingen), veel trekvogels lang in ons land bleven hangen. Nog in mei werden door mij en door anderen troepjes zingende kepen in de Oisterwijkse bossen waargenomen. Ook kramsvogels en koperwieken bleven gewoon lang, en momenteel is er sprake van enkele broedgevalen of -pogingen van kramsvogels in Brabant.

Stel dus, dat een staartmees van de vorm caudatus tengevolge van het weer langer dan normaal in Nederland blijft, terwijl met het lengen van de dagen de broeddrift ontwaakt, zodat hij/zij hier op zoek gaat naar een partner. Omdat de meesten van zijn ras toch weggetrokken zijn, maakt hij een wel hier thuishorend soortgenootje (van de vorm europaeus dus) het hof. Deze geeft echter de voorkeur aan een partner van eigen ras, en zie daar het dilemma: om zijn energie kwijt te raken, begint onze wittekop dubbel zo hard met voer te slepen.

Voor het overige heb ik noch in de Avifauna van Nederland, noch in de Avifauna van N.Brabant iets kunnen vinden over het voorkomen van Ae. c. caudatus, ook niet als trekvogel. Ik houd me dan ook aangeboden voor waarnemingen van anderen, met de aantekening, dat witkoppige exx. tot de vorm europaeus kunnen behoren. Het beestje waar het in het bovenstaande om

gaat, is echter door Ad van Lokven gefotografeerd, zodat 6
vogeleers die met "caudatus" beter bekend zijn dan ik,
hier altijd nog hun licht over kunnen laten schijnen.

Loek Hilgers.

NESTKASTCONTROLE op 13-6-76 in de Wouwers.

Half juni hebben de meeste kleine holenbroeders hun eerste broedsel grootgebracht en sommige beginnen zelfs al hun tweede legsel. Eigenlijk al wel wat aan de late kant voor een nestkastcontrole maar wegens tijdgebrek kon het niet eerder.

Van de zeventwentig onderzochte kasten waren er zestien bewoond of bewoond geweest. Bovendien werden er nog vijf als slaapnest gebruikt.

Er hangen drie typen kasten:

10 A-kasten

6 B-kasten

11 C-kasten

In de A-kasten zitten: koolmees: vijf
slaapnest: twee
leeg: drie

In de B-kasten zitten: koolmees: drie
ringmus: twee
leeg: een

In de C-kasten zitten: ringmus: vier
pimpelmees: een
slaapnest: drie
leeg: drie

Twee koolmezen waren aan hun tweede broedsel bezig. Twee ringmussen ook. Bij twee koolmezen en een pimpelmees vonden we een dood jong.

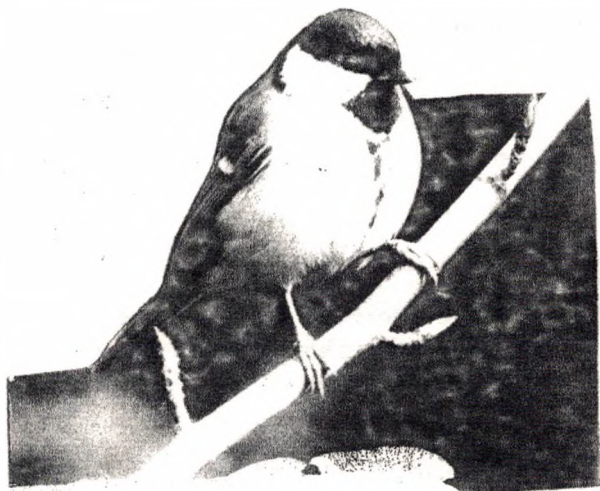
In het najaar volgt de tweede controle en ook de tweede controle van de kasten in de Oisterwijkse bossen. De resultaten daarvan worden in het volgende nummer gepubliceerd.

EXCURSIE DE BAEST

Zondagmorgen 23 mei hadden we de gezamenlijke inventarisatie-excursie gepland naar landgoed De Baest. Dit landgoed valt in een Sovon-blok dat wij beloofd hebben te inventariseren. Onze Oirschotse afdeling neemt deze taak op zich maar de andere Falco-leden wilden dit voor hun onbekende terrein ook wel eens zien. Zo stonden dus die morgen negen mensen bij de ophaalbrug langs het Wilhelminakanaal. (De grootste fanatiekelingen hadden toen al een nachtvogelinventarisatie achter de rug!!) We verdeelden ons in vier groepen en namen ieder een gedeelte voor onze rekening. Al gauw bleek dat we een prima dag hadden uitgekozen. Het was heerlijk helder weer en de vogels deden bijzonder hun best.

De Baest is een gevarieerd landgoed met stukjes oud beukenbos en ook ander loofhout. Ook is er nogal wat aanplant van verschillende soorten naaldhout en wat ouder dennenbos. In het centrum ligt huize De Baest met weilanden.

Het meest opvallende vond ik dat we weinig gekraagde roodstaarten telden. Ook het vrij grote aantal wielewalen trof ons. Verder waren zwarte, groene, en bonte specht goed vertegenwoordigd. Dat we een groot aantal soorten zouden tellen hadden we wel verwacht. Het werden er uiteindelijk tweeënzestig.

blauwe reiger
 wilde eend
 torenvalk
 patrijs
 fazant
 waterhoen
 scholekster
 kievit
 kleine plevier
 wulp
 grutto
 kokmeeuw
 holenduif
 houtduif
 tortelduif
 turkse tortel
 koekoek
 bosuil
 ransuil
 groene specht
 grote bonte specht
 zwarte specht
 veldleeuwerik
 boerenzwaluw
 wielewaal
 zwarte kraai
 kauw
 ekster
 vlaamse gaai
 koolmees
 pimpelmees
 matkopmees
 staartmees
 boomkruiper
 winterkoning
 roodborst
 merel
 zanglijster
 grote lijster
 kleine karekiet
 spotvogel
 zwartkop
 tuinfluiter
 grasmus

fitis
 tjiftjaf
 goudhaantje
 grauwe vliegenvanger
 heggemus
 graspieper
 boompieper
 witte kwikstaart
 gele kwikstaart
 spreeuw
 ringmus
 groenling
 kneuter
 vink
 geelgors
 zwarte mees
 gekraagde roodstaart
 zwarte roodstaart

Lijst van waargenomen soorten
 in de "Baest" op 23-5-76

Tijdens de periode van strenge vorst in januari/februari 1976 bleek nog eens, hoe belangrijk open water onder deze omstandigheden voor de vogels is. Op de Logt te Oisterwijk liggen een aantal afwateringssloten, waarvan het waterpeil 1 à 1,5 m. onder het maaiveld ligt. Spreeuwen, merels en roodborstjes scharrelden 's-middags op de gedooide zuidoever hun kostje. IJsvogels werden verschillende keren waar genomen, evenals blauwe reigers en een buizerd, die op zijn speurtocht precies de loop van de sloten volgde.

Behalve watersnippen, een witgatje en enkele wintertalingen werden op 29, 30, 31 januari en 1 februari bovendien telkens op dezelfde plaats twee waterrallen gezien. Meestal waadden ze rustig door het water of zwommen ze op de manier van een waterhoen. Als ze de oever opgingen renden ze meestal onder de dekking van de aangrenzende houtwal.

Mede omdat vlakbij deze sloot een voerkuil met snijmais lag, waarop veel vinken, kepen, ringmussen en veldleeuweriken fourageerden, werd dit punt gedurende de vorstperiode door een aantal vogelaars op verschillende tijdstippen in de gaten gehouden. Allen viel het agressieve gedrag van de rallen op, in bijna elk voedselconflict met o.a. de watersnippen, joegen ze hun tegenstander weg.

Op 30 januari 1976 nam J. Swaans het volgende waar: een kennelijk gewonde of verzwakte keep had de waterkant opgezocht en kwam daarbij in de buurt van een der waterrallen. Deze greep de zwak tegenspartelende keep onverhoeds met z'n snavel vast en dompelde hem een aantal malen onder water. Toen de keep blijkbaar geen verzet meer bood, rende de waterral ermee onder de struiken, wat daarna gebeurde kon niet waargenomen worden. De veronderstelling dat de waterral de keep probeerde te verdrinken durven we niet direkt te onderschrijven. Het is b.v. ook meerdere malen waargenomen, dat reigers grote prooien een aantal keren in water afwassen, vooraleer ze besluiten hem in z'n geheel door te slikken. Dat een gewonde vogel prooi kan zijn voor een waterral is niet zo onwaarschijnlijk: waterrallen worden wel de "opruimers van het moeraslandschap" genoemd. In een artikel in "Het Vogeljaar" wordt gemeld, dat waterrallen regelmatige gasten waren op een voor buizerden ingerichte voederplaats in Flevoland, waar zij van het neergelegde aas vraten. In een naschrift stelt de redaktie, dat zelfs het inslikken van levende dieren door waterrallen is waargenomen. Maar dan nog blijft een keep een forse hap voor 'n waterral. (redaktie)

ZUID-FRANKRIJK

Afgelopen zomer was mijn vakantiedoel Zuid-Frankrijk. Het eerste wat opvalt als je nog maar net in Frankrijk bent (noord-west Fr.), is dat je meteen die prachtige wouwen te zien krijgt. De kenmerkende gevorkte staart valt bij de rode wouw het meeste op. Schuw zijn ze allerminst, en als aaseter komen ze tot op de weg hun kostje scharrelen.

Aan het Lac du Verdon, op de grens van de streken Alpes de haute provence en Var, hadden we onze tent opgezet. Dat was op eengrote dorre wei op wat rotsachtige bodem. Hier en daar wat heggetjes van eik en sleedoorn. Eeneind achter ons begon een gemengd loof-naaldbos waar we meteen een groene specht hoorden lachen.

'n Twintig meter van de tent zat een vogel in de top van een boompje. Zijn zit deed me denken aan een klapekster. Door de verrekijker kon ik zijn prachtige kleuren bewonderen. De roodbruine kruin en nek vielen het meest op. Verder de witte schouderplekken en stevige snavel. Bij het vliegen viel de witte stuit het meeste op. Onmiskenbaar, een roodkopklauwier! vogelgids

In Peterson's staat vermeld dat de roodkopklauwier in vrij hoge bomen en struiken nestelt.

Dat was in dit geval niet waar want het nest zat nog geen twee meter boven de grond in een klein eikeboompje. Het nestje was kleiner dan van een merel en vooral platter. Het was tussen wat twijgjes gebouwd en wiegde met de wind op en neer. Er zaten vijf bijna vliegvlugge jongen in. Een tijdje later, toen alle vijf uitgevogen waren, kon ik het nestje beter bekijken. Het was gebouwd van allerlei viltachtige planten, waarvan ik alleen met zekerheid wilde tijm en lavendel kon vaststellen.

Binnenin lagen ook nog de resten van sprinkhanen. Volgens mij was dat het voornaamste voedsel dat de jongen te eten kregen. Met groot gemak wist het mannetje deze insecten te vangen. Vanuit een boomtop die hij altijd gebruikte, keek hij even over zijn terrein en streek dan rustig op de grond neer om

meteen weer op te vliegen met meestal een prooi in zijn snavel.

Opvallend was dat ik alleen het mannetje te zien kreeg. Waarschijnlijk was het vrouwtje verongelukt. Zoals vermeld werd toch de hele kroost grootgebracht

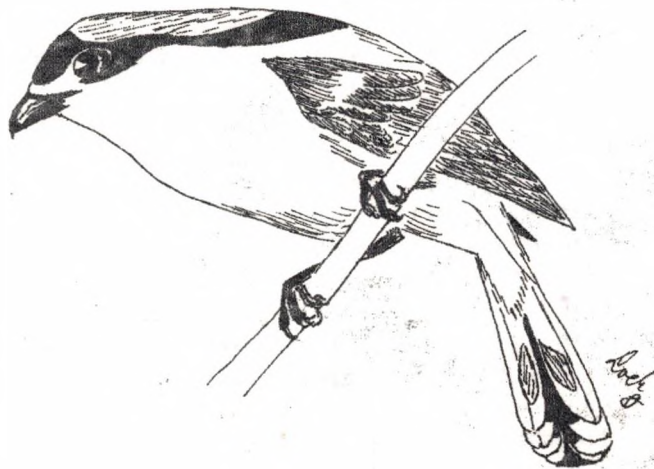
Enkele andere opvallende verschijningen die ik tijdens mijn vakantie noteerde:

alpengierzwaluw (veel groter dan "onze" gierzwaluw).
hop (een dood exemplaar gevonden).

rotszwaluw (kleine bruine zwaluw met rechtafgesneden staart).

Verder waren alle klapekstersoorten goed vertegenwoordigd: grauwe klauwier, klapekster en kleine klapekster.

Nico Hilgers

roodkopklauwier

Gesprek met de heer Sennef, inspekteur faunabeheer bij Natuurmonumenten.

Mede naar aanleiding van de vergadering van natuurmonumenten in Breda (zie elders in dit blad) heb ik op 2 februari een briefje geschreven naar de heer Beye van N.M. Op drieëntwintig april kreeg ik een persoonlijk gesprek met de heer Sennef, die mij antwoord gaf op de gestelde vragen. Daarna hebben we nog wat gesproken over recreatie, jacht en visserij.

1. Wordt er door eksterne geschoten op natuurreservaat De Kampina ?

Ja, men staat het toe en vindt het goed anders komen er te veel eksters.

2. Worden de vangkooien in de Huisvennen nog gebruikt?

De kooien worden niet meer gebruikt, er werden enige honderden kraaien mee gevangen. De kooien stonden eerst in de Smalbroeken (wetenschappelijk reservaat) maar hadden weinig effect. Er zijn nooit beschermde vogels gevangen. Waarom de buiten bedrijf zijnde kooien blijven staan was niet bekend.

3. Een vraag over de maatregelen tegen de abnormale recreatie bij het Palingven.

Deze maatregelen zijn tussen 23-4-76 en nu genomen en bestaan uit:

a) een draadversperring van ± twee meter hoog langs de zuidzijde van het ven.

b) het inzaaien van hei en het aanbrengen van een raster hierboven. (In verband met de heidebrand van twaalf juni is er echter over ongeveer tien meter een gat ontstaan in de afrastering).

Verder hebben we nog gesproken over het beperken van het aantal paden in het Huisvenengebied. Men staat er niet afwijzend tegenover maar een adekwate manier van afsluiten kent men nog niet. Ik heb hem daarop een methode voorgesteld

die en goedkoop is en (mits goed uitgevoerd) eengoede afsluiting waarborgt.

De heer Sennef zou kijken of inderdaad het gewenste effect bereikt zou worden.

Op de aanvraag voor een extra opzichter voor Kampina en de Oisterwijkse Bossen is een negatief antwoord gekomen. De heer Sennef wil nu kijken of het mogelijk is een part-time opzichter aan te stellen.

De bespreking met de heer Sennef was nuttig en heeft ook al direkt zijn vruchten afgeworpen ten aanzien van destijds urgente problemen, nl.

- 1) Het verleggen van een route voor een avondwandeling zodat het Huisveengebied verschoond bleef van verstoring.
- 2) Een illegale kanotocht over de Beerse door de Kampina. De heer Sennef die hiervoor toestemming moet geven was niet op de hoogte van deze geplande tocht. Hij vond het bovendien onverantwoord en dus stak hij er een stokje voor.

Frans van Avendonk.

Verslag van de districtsvergadering van Natuurmonumenten, gehouden op maandag 26 januari in het "Turfschip" te Breda.

Op deze vergadering waren we met zes leden van Falco en twee van Roofvogelwerkgroep de Meijerij aanwezig.

Het was al enige tijd na acht voor de districtsvoorzitter, drs. M. Klinkenbergh, de vergadering opende.

Zijn eerste woorden golden de kathedr, die voor in de zaal stond opgesteld. Eventuele sprekers zouden daar hun woordje moeten doen, oog in oog met een niet onaanzienlijk aantal mikrofoons. Deze toestand was opgericht in verband met opnamen die de NCRV wou maken van de vergadering, in het bijzonder van de discussie over het thema "Jacht en landbouw in natuurreservaten".

De gebruikelijke huishoudelijke mededelingen werden zonder veel omhaal achterwege gelaten, belangstellenden konden deze inzien aan de bestuurstafel.

Als eerste agendapunt werd de verkiezing van een nieuwe districtsafgevaardigde aan de orde gesteld. Naast de in "Natuurbehoud" aangekondigde vakature V.M.F. Langenhoff blijkt er echter nog een tweede vakature, ook mr. E.W.J. van Weede wil aftreden en stelt zich niet herkiesbaar.

Voor de eerste vakature waren in "Natuurbehoud" reeds twee kandidaten aangekondigd: ir. M. v. Nederveen, ambtenaar Dienst der Domeinen, Breda, vegetariër, tegen de jacht en C.D. v. Oosten, burgemeester van Werkendam, lid van de Brabantse wildschadecommissie, die schitterde door afwezigheid. Uit de leden was een derde kandidaat naar voren gekomen, de heer van Vught, amateur ornitholoog, districtscoördinator voor het SOVCN. Hij lichtte zijn standpunt t.a.v. de jacht toe als gematigd, maar uit betrouwbare bron vernamen wij dat hij niet bepaald tegen de jacht is.

Na deze introductie volgde de stemming, die de volgende resultaten opleverde:

v. Nederveen	14 stemmen
v. Oosten	31 stemmen
v. Vught	61 stemmen

En voorstel van het bestuur om in alletwee de vakatures te voorzien d.m.v. deze ene stemming werd onder fel protest van de aanwezige leden afgewezen, zodat de heer v. Weede besloot tot de volgende vergadering in 1977 aan te blijven.

Terwijl de stemmen geteld werden, hield de heer Verhoef een inleidende rede tot de discussie over het thema "Jacht en landbouw in natuurreservaten".

Na deze rede, die diverse aanvechtbare stellingen naar voren bracht, werd een korte pauze ingelast.

Onder de pauze komt van Swelm, lid van de stichting "Kritisch Faunabeheer" met een motie waarin de districtsafgevaardigde opgedragen wordt een afkeurende houding in te nemen t.a.v. de jacht door partikulieren, tenzij wetenschappelijk is aangetoond dat de jacht in een bepaald terrein toelaatbaar en noodzakelijk is. Deze motie werd door ons en nog enige andere aanwezigen ondertekend (totaal ± 20 personen).

Deze motie en nog een van jagerszijde zouden later door het bestuur zonder omhaal onder de tafel geschoven worden.

Na de pauze werd de discussie geopend.

Het bestuur liet in eerst instantie alleen Brabanders aan het woord, maar later mochten ook niet-brabanders hun zegje doen, onder wie van Swelm.

De natuurbeschermers brachten een aantal redenen naar voren waarom de jacht in natuurreservaten niet toegestaan zou moeten worden.

De jagers daarentegen brachten een aantal emotionele en andere weinig steekhoudende redenen naar voren waarom er wél gejaagd zou moeten worden. Zij slaagden er echter niet in de argumenten van de natuurbeschermers te weerleggen, zodat eens te meer aangetoond werd dat de jacht in deze vorm overbodig en zelfs ongewenst is.

Voorts pleitten sommigen ervoor jagers en natuurbeschermers te laten samenwerken, terwijl anderen er een duidelijk gevaar in zagen dat de jagers steeds meer in de natuurbeschermingsorganisaties (met name het bestuur) infiltreren.

Het bestuur liet na aan het eind van de discussie conclusies te formuleren wat de opmerking ontlokte dat de vergadering eigenlijk niet aan haar doel beantwoordde, namelijk een standpunt bepalen t.a.v. de jacht. Het bestuur uitte haar teleurstelling over deze conclusie en besloot de vergadering. Hierna werd nog een film vertoond over de Hoge Veluwe die meer leek op een reclamefilm dan op een natuurfilm.

ARGUMENTEN TEGEN JACHT ALS BEHEERSMAATREGEL IN NATUUR-
MONUMENTEN, DOOR PARTIKULIEREN

1. Zolang de noodzaak niet is aangetoond, valt jacht niet te tolereren in natuurgebieden. Indien wel aantoonbaar, dan nog blijft jacht ongewenst om onderstaande redenen (2 t/m 17)
... Niet het wild, maar de jacht is schadelijk.
2. Jacht werkt nauwelijks regulerend op de populatiegrootte (konijnen, reeën).
3. Ecologische inzichten ontbreken.
4. Talrijkheid is maar een zeer betrekkelijk begrip plaatselijk, regionaal, landelijk en mondiaal gezien.
5. Jacht heeft een ongunstige invloed op onze vogelstand
6. Gevolgen voor het ecosysteem waarin de te bejagen soorten - een gedeelte van hun jaarcyclus - leven, zijn veelal onbekend, maar wel altijd storend.
7. Jacht door partikulieren is ongewenst gezien de geringe controle hierop.
8. En gezien het grote percentage aangeschoten BESCHERMDE vogels en dieren.
9. Jacht is dikwijls gericht op produktie (uitzetten van fazanten, biotoopverbetering e.d.)
10. Gezien de grote verstoringen die het jagen met zich meebrengt voor zowel het wild als de rekreant (rustzoeker, natuurliefhebber.)
11. Iedere menselijke beïnvloeding in natuurmonumenten dient tot het uiterste beperkt te blijven. Alleen toelaatbaar in uitzonderingssituaties.
12. Rust, stabiliteit en diversiteit staan centraal in zuivere natuurresevaten.
13. Jacht is in strijd met doelstellingen e.q. de bestemming van natuurmonumenten.

14. Zwakke en zieke dieren worden als potentiële prooi aan de natuur onttrokken. Deze zelf-regulerende werking van de natuur prevaleert boven menselijk ingrijpen.
15. Jacht in natuurmonumenten door partikulieren is slechts plezierjacht.
16. De belangen van de natuurbescherming ≠ de belangen van de jager.
17. Argumenten van jagerszijde als zou jacht een onmisbaar onderdeel van natuurbeheer zijn, zijn meestal weerlegbaar. Jacht zou bijvoorbeeld noodzakelijk zijn om:
 - a. het wild gezond en instand te houden;
 - b. het wild tegen roofvijanden en stropers te beschermen !
(Kraaiachtigen worden nog steeds als schadelijk beschouwd);
 - c. het wild alert te houden;
 - d. ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek bejaagde en onbejaagde terreinen te vergelijken.

Om bovengenoemde redenen menen wij:

- 1- Dat jacht als onderdeel van het zoölogisch beheer in zuivere natuurmonumenten NIET dient te worden afgestoten naar partikulieren, maar door de bezitters - met name de natuurbeschermingsorganisaties - in eigen hand gehouden/genomen wordt. Naast het botanisch en ornithologisch beheer dient dit een onderdeel van de totale bescherming en het behoud van de natuurmonumenten te zijn;

Bovenstaande werd op de vergadering in Breda te berde gebracht door de themagroep "Jacht" van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie.(NJJ)

Van juni 1976 tot juni 1977 willen diverse organisaties, zoals Vogelbescherming, Natuur & Milieu, I.V.N. en de Waddenvereniging in het bijzonder de aandacht vestigen op de waterrijke milieu's. Door de voortdurende toevoer van afvalstoffen en door de voortdurende beweging van het water in rivieren en zeeën worden schadelijke stoffen vaak over grote afstanden vervoerd en vervuilen zo op onkontroleerbare wijze het ekologisch systeem. 't Sprekendste voorbeeld daarvan vormen wel de hoeveelheden zware metalen en andere vergiften, die in de Waddenzee worden aangetroffen, maar afkomstig zijn van Rotterdam en de Rijn (en via de Rijn bijv. uit de Noordfranse mijnen of uit het Ruhrgebied...)

Maar ook op kleinere schaal is waakzaamheid met betrekking tot het "water" op zijn plaats, denk bijvoorbeeld aan de scheuren in het ekologisch web, die in Brabant zijn aangebracht door beekkanalisaties en ontwateringen. En wat nog over is van de eens zo talrijke heiplassen, broeklanden en kronkelende beken, wordt nog steeds bedreigd.

Het water van de Beerze in het natuurmonument Kampina is al zodanig verontreinigd dat de eigenlijk normale overstromingen een negatieve invloed dreigen uit te oefenen op bepaalde zeldzame plantengedassen. Langs de oevers van de nog meanderende Rosep breidt de camping de Reebok zich gestaag uit, daarmee de ijsvogel van een broedplaats berovend.

Waar tot in de zestiger jaren Kleine Zwanen een geliefkoosde pleisterplaats vonden aan de samenstroming van Reusel en Ley hebben normalisaties en verkavelingen hun werk gedaan. En alsof dat niet genoeg was, kwamen enkele jaren geleden op een steenworp afstand van een overgebleven dode arm, een lawaaierige en stinkende waterzuiveringsfabriek de rust aldaar verstoren. Het waterpeil van de Oisterwijkse vennen is in 15 jaar tijd ongeveer een halve meter gezakt. De sieraalgen, Desmidiaceën, waarom de vennen bij hydrobiologen vermaard waren, zijn nagenoeg verdwenen tengevolge van neerslag van chemisch stof uit de lucht. Doordat steeds opnieuw dood hout in het water gegooid wordt (hetzij door kinderen, die een soort beverdammen in de vennen bouwen, hetzij door volwassenen, die hun hond leren apporteren), zijn ondiepe plaatsen aan het verlanden. Daarom is eigenlijk onbegrijpelijk dat met behulp van geel zand en gekleurde paaltjes wandelpaden dwars door gaelstruwelen vlak aan de venoevers "verbeterd" worden. Dat deze zorg voor de natte voeten der toeristen weinig van doen heeft met natuurbeheer zoals N.M. dat zegt voor te staan, behoeft geen betoog.

19 Van groter belang echter zijn de ontwikkelingen buiten de in feite al veilig gestelde gebieden. Het akeligst is, dat watervervuiling ingeburgerd en geaksepteerd dreigt te raken. Het beheer, dat men tegenwoordig bedrijft, vertoont hetzelfde euvel als onze westerse geneeskunst: het is voornamelijk symptoombestrijding. Wel worden massa's geld geïnvesteerd in medicamenten in de vorm van waterzuiveringsinstallaties, die als pleisters op een wonde de etter van onze industriële samenleving moeten absorberen. Maar het verziekte systeem van schaalvergroting, overproductie en ontregeling van ecosystemen wordt niet als zodanig aangepakt. Daarom willen we in het najaar, in samenwerking met I.V.N. afd. Oisterwijk en Jeugd natuurwacht Oisterwijk, door middel van een op de Wetlands Campagne geënte actie proberen, de betrokkenheid van de Oisterwijkers bij hun waterrijke milieus te vergroten. Nadere mededelingen hierover volgen.

(redactie)

De vogelwerkgroep Falco zal op 29 augustus aanstaande met een stand aanwezig zijn op de "Open Dag" voor bedrijven en instellingen te Oisterwijk. De bedoeling is dat de ideeën en activiteiten van onze groep in kort bestek duidelijk belicht worden. Wie er mogelijkheden ziet wat betreft de inrichting van de bedoelde stand, dat hij er mee voor de dag kome! (adressen zijn bekend)

DONATEURS !!

Nog steeds zijn er donateurs die hun bijdrage voor 1976 nog niet overgeschreven hebben. Voor hen nogmaals dit verzoek: doe het nu!
Postgiro : 3531190

Door afwateringen uit omringend kultuurland zijn het Kolkven en het Belvertsven te Oisterwijk geeutrofieerd, zodat er een brede rietkraag ontstond. Wanneer er voor het eerst futen op beide vennen verschenen is mij niet bekend, maar Haverschmidt vermeldt al in 1933 broedgevallen. In latere jaren werden beide vennen aan sportvissers verpacht en sindsdien werd er regelmatig vis uitgezet. Door onbekende oorzaken is de rietkraag aan het Kolkven in 5 jaar tijds volledig verdwenen.

De laatste jaren waren op dit ong. 15 ha. grote ven regelmatig 3 tot 5 broedparen aanwezig, soms wel tot 6 broedparen (1968). Hieraan leek in 1975, ten gevolge van de verdwijning van de nestgelegenheid een eind te zijn gekomen. Wel probeerde een paartje nog een nest te bouwen van de stengels en bladeren van waterlelies, maar dit materiaal was kennelijk niet geschikt, zodat deze poging zonder resultaat bleef.

Gedurende het voorjaar van 1976 waren er zes baltsende paartjes aanwezig, naast nog enkele ongepaarde exemplaren. Medio maart werden twee van hout en wilgetenen gemaakte vlotjes uitgelegd in een waterlelieveld. Deze vlotjes werden vrijwel meteen door futen in beslag genomen. Toen drie weken later een derde vlotje werd uitgezet bevatte één nest al twee eieren. In de loop van het jaar bleken de futen op de twee eerste vlotjes succesvol te broeden, in juli waren resp. 2 en 5 jongen aanwezig. Het derde vlotje bleef onbezet, misschien omdat het te laat werd uitgezet, waarschijnlijker echter omdat het niet in de beschutting van waterlelies o.i.d. lag. Ook is het een van andere jaren overigens een bekend verschijnsel, dat in het vroege voorjaar meer vogels aanwezig zijn, dan er uiteindelijk blijven om te broeden.

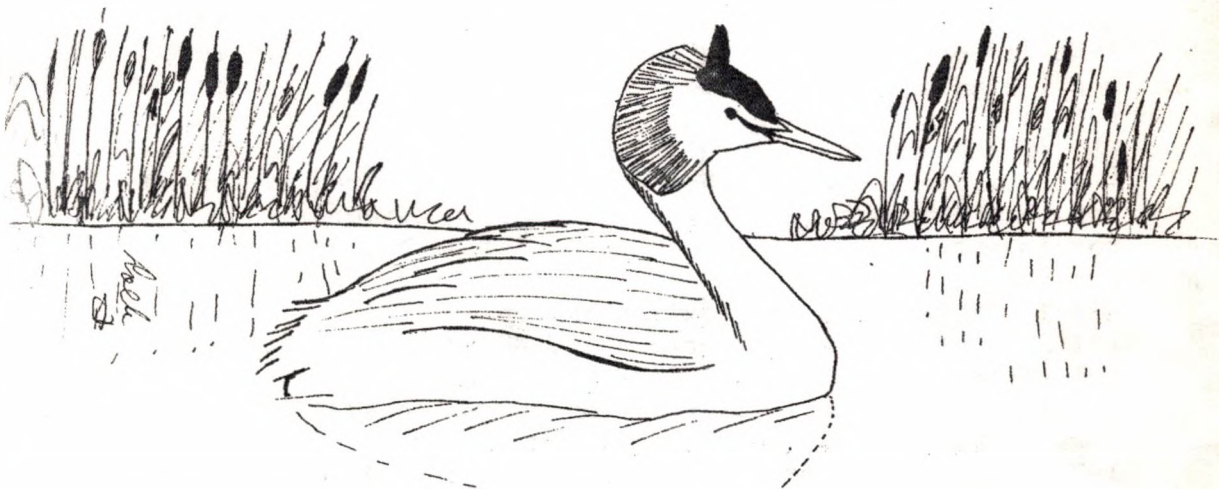
Het is interessant de ontwikkeling op het Kolkven te vergelijken met die op het ong. 4 km. NO. gelegen Belvertsven. Het aantal broedparen van de fuut was op dit eveneens ong. 15 ha. grote ven altijd lager dan op het Kolkven, n.l. 1 à 2. Sinds een jaar of vijf zijn er dat meer geworden; in 1974, '75, en '76 broedden er resp. 4, 3 en 4 paren. Omdat er blijkbaar geen veranderingen in het milieu optraden, leek een verband met de teruglopende aantallen op het Kolkven voor de hand te liggen. Dit wordt echter onwaarschijnlijker, wanneer blijkt, dat in 1974 voor het eerst een paartje

tje futen gebroed heeft op de voedselarme Huisvennen, die die op plm. 1 km. NO. van het Belvertsven liggen. De stand ontwikkelde zich daar explosief: in 1975 3 geslaagde broedsels, en in 1976 minstens 4. Het is vooralsnog onduidelijk waar deze toename van de fuut op de Kampina in vijf jaar tijds aan toe geschreven moet worden.

Overigens broedde de fuut dit jaar ook op enkele andere geëutrofiëerde vennen: Achterste Kolkven (1 paar), Middelste Kolkven (1), Allemansven (?), Hildsven (1). Op deze vennen is de situatie wat betreft de futen de laatste jaren ongewijzigd.

Tot besluit dient vermeld te worden, dat ons tot nu toe in woord noch geschrift bekend is geworden, dat futen gebruik zouden maken van nestvlotjes, hoewel kunstmatige nestgelegenheid van dit type toch al vaak gebruikt is ten gerieve van b.v. zwarte sterns.

Loek Hilgers.

door
C. van den Hoorn
DEN HAAG, zaterdag

regering heeft de op fazanten op de genomen en als het haar ligt, schiet ze kort met scherp op gers die naar haar el een te groot aanzanten schieten die middel van een matige fok zijn ver en in het jacht en losgelaten.

Waters plaaag voor
natuurnonumenten

fazantenjager op de korrel

„Er is
volop
werk
te doen”

Vogelstand
in Kampina
loopt terug

Nieuwsblad v/h Zuiden

Onderzoekers TH:
*Hoeveelheid lood
in Dommel
gevaarlijk hoog*

Van onze correspondent

EINDHOVEN — Het Oostbrabantse riviertje de Dommel heeft een verontrustend hoog gehalte aan zware metalen als cadmium, chroom en lood. Dit vinden onderzoekers van de Chemiewinkel van de TH in Eindhoven. Vooral het loodgehalte van het water baart zorgen, vinden de onderzoekers.

Bij meer dan een derde van de metingen blijkt het gehalte aan cadmium, chroom en lood in de Dommel hoger te liggen dan de normen die de milieu-actiegroep van de afdeling scheikundige technologie van de TH hiervoor heeft opgesteld, zo meldt de Chemiewinkel. De uitslag van het onderzoek zou nog een rooskleurig beeld geven van de situatie, omdat het grootste deel van de zware metalen in de slibdeeltjes op de bodem van de rivier terecht komt. De meeste watermonsters zijn aan de oppervlakte van de rivier genomen.

Volgens het Waterschap De Dommel lozen 57 bedrijven in Nederland en België zware metalen in het riviertje. Het waterschap bevestigt in grote lijnen de uitkomst van het onderzoek, maar meent dat de concentratie zware metalen snel zal dalen als eind dit jaar de zuiveringsinstallaties worden uitgebreid.

de Volkskrant
24.3.76

